

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 670/2022 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om att förebygga missbruk av utvecklings-samarbetsmedel, lyckas med återkraven och avsluta samarbetet med Zambia

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 670/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Arja Juvonen /saf:

Hur hanterar regeringen de stater som missbrukat utvecklingssamarbetet och hur framskridder avslutandet av utvecklingssamarbetet med Zambia 2023,

hur upplever regeringen att normen från 2015 om förebyggande av missbruk av medel för utvecklingssamarbete samt anmälan och utredning av misstankar om missbruk har hjälpt till att bekämpa missbruk,

hur upplever regeringen att förtydligandet av anvisningen om återkrav har påverkat effektiviseringen av återkrav, hur stort är beloppet av missbrukade utvecklingssamarbetsmedel som för närvarande är föremål för återkrav och hur har återkravet lyckats och

vilka åtgärder har regeringen vidtagit för att säkerställa att utrikesministeriets anvisningar är korrekta?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Utrikesministeriet ser mycket allvarligt på misstankar om missbruk av medel, sexuellt utnyttjande och trakasserier eller annat missbruk. Det är fråga om en av de ledande verksamhetsprinciperna för Finlands utvecklingspolitik: alla misstankar om missbruk utreds noggrant och systematiskt. Medel som missbrukats återkrävs.

I Finlands relationer till Zambia har man redan i flera års tid konsekvent stött övergången från ett bilateralt utvecklingssamarbete till allt mångsidigare relationer och fokus på den privata sektorn. Av de projekt som genomförs inom ramen för det bilaterala utvecklingssamarbetet pågår endast ett program som avslutas den 31 december 2023. Det stöder små och medelstora företags verksamhet och har också främjat partnerskap mellan den privata sektorn i Finland och Zambia. I fortsättningen stöds företagen med instrument för den privata sektorn.

Finlands stöd till jordbruksprogrammet och programmet för social trygghet där misstankar om missbruk framkommit har upphört. I fråga om jordbruksprogrammet har Zambias odlarförbund

återbetalat de medel som Helsingfors förvaltningsdomstol efter att ha behandlat ärendet ansåg att utrikesministeriet hade rätt att återkräva. Beträffande programmet för social trygghet lät biståndsgivarna göra en utomstående utredning, utifrån vilken man inte kunde konstatera att Finlands medel hade missbrukats.

Utrikesministeriet har under de senaste åren avsevärt utvecklat riskhanteringen inom utvecklingssamarbetet, hanteringen av misstankar om missbruk och återkrav. År 2015 utarbetades en norm för förebyggande av missbruk av medel för utvecklingssamarbete samt för anmälan och utredning av misstankar om missbruk. I normen för missbruk ges bindande anvisningar om hur missbruk ska förebyggas och hur man ska förfara inom utrikesförvaltningen när det uppstår misstanke om missbruk i utvecklingssamarbetet. Normen har systematiserat hanteringen och utredningen av misstankar om missbruk samt uppföljningen av fallen.

Missbruk förebyggs med en effektiv verksamhetsmodell för riskhantering. Den riskhanteringspolicy för utvecklingssamarbetet som färdigställdes 2021 stärker utrikesministeriets och dess samarbetspartners praxis samt förpliktar till utveckling av riskhanteringen i all verksamhet som finansieras av Finland. Riskhanteringspolicyn omfattar alla funktioner inom utvecklingssamarbetet som utrikesministeriet ansvarar för. Samtidigt har informationssystemen för utvecklingssamarbetet utvecklats så att de motsvarar verksamhetsmodellen enligt riskhanteringspolitiken.

Anvisningen om återkrav från 2019 har förtydligat processen för återkrav av statsunderstöd och uppföljningen av fordringar. Under 2019–2022 fattades beslut om återkrav av sammanlagt cirka 643 500 euro. Av dessa har man fått tillbaka 323 300 euro och 320 200 euro är föremål för återkrav.

Utrikesministeriet har i ärendehanteringssystemet för utvecklingssamarbete lagt till ett arbetsskede i arbetsgången gällande kapitalhöjningar som omfattar en föredragning vid statsrådets allmänna sammanträde så att man i fortsättningen undviker det fel som justiekanslern hänvisar till i sitt avgörande (27.12.2022). Dessutom har det i utrikesministeriets interna anvisningar om kapitalhöjningar gjorts ett tillägg om behandling vid statsrådets allmänna sammanträde i samband med utvecklingsbankers kapitalhöjningar.

Helsingfors 3.2.2023

Utvecklings- och utrikeshandelsminister Ville Skinnari